

ماھاياتسىز دۇنيە بوس

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

ماحابباتسىز دۇنيە بوس

(ەلىمىز جانە شەتەل ادەبىيەتتىندەگى ماحاببات قاقىندا
جازىلعان تاڭداۋلى شىعارمالار)

قۇراستىرعان: قۇاناش ەلىياس ۇلى

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

۲۰۰۵ ۋىرمىجى

图书在版编目 (CIP) 数据

世界不能没有爱情/库瓦尼西 编. — 乌鲁木齐: 新疆人民出版社, 2005. 3 (2007. 12 重印)

ISBN 978—7—228—08558—3

I. 世… II. 库… III. 故事 — 作品集 — 世界 — 哈萨克语 (中国少数民族语言) IV. I14

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2003) 第 121279 号

责任编辑: 古丽娜孜

校 对: 哈力木拉提

封面设计: 麦克汗

世界不能没有爱情 (哈萨克文)

库瓦尼西·俄力牙斯 编

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮编: 830001)

新疆新华书店发行

新疆八百印务有限公司印刷

850×1168 毫米 32 开本 7.625 印张

2005 年 3 月第 1 版 2007 年 12 月第 2 次印刷

印数: 2001 — 4000

ISBN 978—7—228—08558—3

定价: 12.00 元

جاۋاپتى رەداكتور: گۈلناز ماران قىزى
كوررەكتور: قالمۇرات جارمۇقامەت ۇلى
مۇقاباسىن جوبالاعان: ماكەيقان مامىرقان قىزى

ماحاباتسىز دۇنيە بوس

*

شىنجاڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ئۇرۇمچى قالاسى وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى 348 - ئۇلا)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىدە تاراتىلدى

شىنجاڭ «باباي» باسپا كاسىبى شەكتى

سەرىكتىگىندە باسلىدى

فورمات 1/32 850×1168 ، 7.625 باسپا تاباق

2005 - جىل ، ئاۋرىز ، 1 - باسپاسى

2007 - جىل ، جەلتوقسان ، 2 - باسلىۋى

تىراجى: 4000 — 2001

ISBN 978 — 7—228—08558—3

باعاسى: 12.00 يۋان

قۇراستىرۇشچىدان

«... 20 - عاسىر ادامزاتى ەكى بىردەي دۇنيە جۇزىلىك سوعىس پەن قىلى - قىلى قان توگىستەرگە، يادرولىق زارداپتار مەن جەر سىلكىنىستەرنە، عارىشتى باعىندىرۇ مەن عىلىم - تەحنىكالىق شارىقتاۋلارغا كۋا قىپ قانا قويغان جوق. سونىمەن قاتار سان مىڭ جىلدار ۇرپاقتار ەلەگىنەن ۇتىپ، سۇرىپتالغان رۋحاني بايلىقتىڭ ەڭ باستىسى ادامگەرشىلىك پەن قاسىيەتتەردىڭ قۇلدىراۋىنان، نىرشىلىكتى ازىپ - توزۇدان، توقىراۋدان امان ساقىتاپ كەلە جاتقان ۇلى ماحاببات سەزىمنىڭ جاداعايلانۋىنا، جويىقن، بەيادەپ قىلىقتاردىڭ مازاعىنا اينالىپ، السىرەۋىنە جول بەردى. مەنىڭشە، بۇل - ادامزات قوعامىنا يادرولىق سوعىستان كەيىنگى اسا حاۋىپتى قاتەر...» دەپ ماحاببات حاقىندا اسا كۇيىنىشپەن ادامزاتتىڭ ايتماقوۋى ايتقان اڭعارلى اقىلىانى، ەسىگىنەن ەندى اتتاعان 21 - عاسىردا دا ەزىلە ايتىپ، ەڭىرەپ جىلار ەدىك. نەگە؟ بۇلاي دەيتىنىمىز مىناۋ نارق زامانىدا ەبىز دە ماحاببات سىندى ۇلى دا قاسىيەتتى سەزىمدى تارازىنىڭ باسىمەن ولشەۋگە دەيىن بارىپ، تۇرمىسقا ايرىباستاپ، اقشا سىندى اۋلەكىگە باعىندىرىپ، بازارغا سالىپ العانىمىزدى بىلمەي، بىلسەك تە بىلمەستىككە سالىنىپ، سالبۇرىن تىرلىكپەن سالىپ ۇرىپ كەتىپ بارا جاتقانىمىز جانغا باتادى. ەستى جاندى ەرىكسىز ەڭىرەتەدى...

ەلىمىز جانە شەتەل ادەبىيەتىندەگى دۇنيەگە ايگىلى اقىن، جازۋشى، عالمىداردىڭ ماحاببات تۋرالى فىلوسوفىيالىق، اقىليالىق اڭىز - اڭگىمە، ماقالالارىنان، ماحاببات

كەشمەلەرنەن تۇراتىن «ماحابباتسىز دۇنيە بوس» اتتى بۇل
توپتاما انە سونداي جاعدايدا قۇراستىرىلىپ وتىر. كىتاپ جاس
دوستاردىڭ سىرلاسى، جاس جۇبايلاردىڭ اقىلشىسى، ءتىپتى،
ماحابباتسىز وتپەيتىن كۇللى ادامداردىڭ اسىل قازىناسى بولارنا
سەنمىم كامىل!

مازمۇنى

- قۇراستىرۇشچىسى 1
ماحابباتقا كوزقاراس نۇرىولات ۋابدقادىر 1

ۋېبىرىنىشى ۋېبولىم

ۋىللار ماخابباتى

- قوشتاسۇ خاتى گابرىيەل گارسىيا ماركەس 18
ەسەنىنىڭ ماخاببات تراگەدىياسى ۋالڭ جۇڭدىيان 20
ۋېبۇسارا ماخابباتى شىڭخەس ايتماتوۋ 34
قايران كۇلاندا مۇختار شاحانوۋ 45
تولستويدىڭ عاشىقتىق جاتى سوفىا اندرەيەۋنا 55
سۈيگەن سۇلۇ 57
مالى جانە ماخاببات مالى 61

ەكىنىشى ۋېبولىم

ماخاببات ماڭگى ەرتەگى

- ماڭگىلىك كۈبەلەك 65
اسپاندا ۇشقان التى قاز (اڭگىمە) ۋالخان بۈكەيەۋ 69
ساعىنىش سەرىك ۋەسالىمجان ۇلى 78
ماخاببات ەسەبى لى جىڭ 84
تۇڭخەش ۋيانعان سەزىم ماخاببات ەمەس ىر شياۋ 87
كەشىر سۈيىكتىم (اڭگىمە) كۇچىن 91

قىز جۈرەگى (شالقىما)	93
ادال ماحاببات	96
بىر ۋىس قۇم	99
ماحاببات شەكسىز بولۇى مۇمكىن	100
قوللىدى بەرشى ماعان	105
نىتىزارلىق	108
ەڭ تولقىسىعان ماحاببات	111
شىن نىيەتم سۈيەم سەنى	113
ماحاببات پەن ۋاقىت تۇرالى اڭگىمە	116
بىر پارشا عاشىقتىق حاتى	118
ماحابباتنىڭ باستاۋ كوزى	124
سۇلۇلىق تۇرالى تىڭ تۇسىنىك	126
ماحاببات ماڭگى سارقىلمايدى	129
قوشتاسۇ	133
ماحاببات قايتا ورالىپتى دەسەدى	136
مەنىڭ كۈتكەنىم دال وسىنداي قاتەلەسۇ ەدى	144
ماحابباتقا سىناق جۇرمەيدى	147
مىلقاۋ ەرلى - زاپىتىلار	153

ۇشىنىشى بولم

سۈيگەن ادام سەزىم ۇشىن باقتىتى

باقىت تەگى قايدا	155
ماحاببات دەگەن توزعان شاپان	159
ماحاببات سارساڭى	163

- 169.....ايەلدەردىڭ ماحاببات ۋە مىسىرى
 178.....ولاز تەڭرى قانداي ەردى ۇناتادى ەكەن مۇننى
 184.....ماحاببات تۇرالى كەڭەس.....لاروشفوركو
 187.....سۇزدىڭ ەڭ بىر جاقىتىرمايتىنىڭىز.....
 189.....ماحابباتتىڭ سەگىز كەزەڭى.....
 196.....سۇيگەن ادام سەزىم ۋە ۇشىن باقىتتى... العاداي ەبىلعارى ۇلى
 199.....ماحاببات ماقامدارى.....
 203.....العاشقى ماحابباتتىڭ ەلاززاتى.....
 206.....ماحاببات دەگەن نە.....تىاۋ ۇلان
 ەي، بويىچە تەكەن كوزىڭدى سال، تۇزاعىڭا تۇسكەندە ەبىر جىگىت
 211.....كەپ.....داۋى
 215.....ماحاببات ەالى بار ما.....يالڭ دۇڭپىڭ
 220.....ەركەكتەر مەن ايلەدەر.....جىن رۇپىڭ
 222.....ماحاببات بەلگىسى ەوزىن ارناي ەبىلۇ.....سۇخوملىنسكى
 226.....قاشان دا العاشقى ماحاببات قۇرغان كەزدەگىدەي بول.....
 ەتاۋىر جىگىتتىڭ ەتەگىنەن ۇستاي الماي قالعانىڭ وكىنىشكە
 230.....قالدىرادى.....ۋ دانرۇ
 233.....سارمات زاڭى.....قانات قابىكەن ۇلى

ماحابباتقا كوزقاراس

نۇربولات^۶ ابدىقادىر

مۇھاممەت عالاھۇسسالامنىڭ ھادىسى: «دوستىق جوعالغان جەردە قوعام، ماحاببات جوعالغان جەردە ۇرپاق ازادى» دەپ ايتادى. ماحابباتقا باستايتىن — اۋەلى سول ۇلى دوستىق. ماحابباتتى تابىعات تۋعان. ماحابباتنىڭ اناسى — تابىعات. ماحابباتتا شۇاق، ونداى مەيىر تابىعات انانىڭ تەڭدەسسز^۷ تاتتى ەمشەك سۈتىنەن تاراعان، سودان سىڭگەن قۋات.

تابىعات، اسپان، جەر قاسىيەتتى، الايدا ونىڭ قادىرىنە جەتە بىلمەگەن ادام قاسىيەتسىز.

ماحاببات — تالانت. تالانت تابىعاتى — عاجاپ تابىعات: بەينە^۸ بىر الپ سەك، مانەرىندە ول قانداي دا^۹ بىر بۈگەتتى وزىمەن بىرگە^{۱۰} ۇيرىپ الاكەتەدى، بۇعان دەيىن سەرگەك يرادا، تازا دا قۋاتتى ەڭبەك، شكى بۇلقىنىس جەتكىلىكتى بولغانى^{۱۱} جون. تالانتقا كۈكرەك كوزى سوقىر قىزعانىشپەن ولەرمەندەنە شابۇلداۋ دەگەن، جالغان دا جالغان^{۱۲} نامارتاردىڭ قولىنان جاسالادى. ولار^{۱۳} تىپتى، قىزعانىپ قانا قويمايدى، قالاسا تەزدەن قۇرباندىققا شالۋعا، ارانداتۋشىلىققا قاراي اسعادى. تالانتقا شتەي قىزىعۋشىلىق تا ومىردە بولادى دەسەك، ول تەك جومارتاردىڭ كوڭىل باقشاسىندا عانا^{۱۴} تۇيىن تاستايدى.

ەرلىك تە، رۋحانى تەڭدىك تە، نامىس تا ماحابباتتا ! سوكراتنىڭ: «الەمدە ۇياتتان سۇلۇ نارسە جوق» دەگەن ۇلى سوزىنە: «ماحابباتتان سۇلۇ دۇنيە الەمدە جوق» دەگەن بايىمداۋىمدى قوسامىن. بۇدان شىعاتىن قورىتىندى: ماحاببات —

قاشان دا ۇيالۇ. *سويتىپ، ماحاببات ۇياتمەن سۇلۇ. دەمەك، ماحاببات سونداي *بىر جۇمباق قۇبىلىسقا تولى ۇلى.

*ار زاماندا، *ار كاسىپتە دە تالانتىلار از، قابىلەتتىلەر كوپ بولعان. *بىراق قابىلەتتىلەردىڭ *بارى تالانتىلار مەس؛ ال تالانتىلار دەرىلك قابىلەتتىلەر ساناتىنا قوسىلماق، سونداي-اق، تالانتىلاردا قۇشتار ماحاببات بولۇعا *سوزسىز *تىس تە، بارشا قابىلەتتىلەردىڭ بويىنان ماحابباتتىڭ تابىلا بەرۋى قىيىن.

18-عاسىرداى يىندەيانىڭ اتاقتى بىلەۋشىسى جاھان شاحتىڭ ون توعىز جىل وتاسىپ، توعىز بالا بوسانغان ومىرلەس عاشىعى مۇمىتاز پانىدەن وزغاندا، ول قاتتى قايعىرادى، قارالى كۇي كەشەدى. سودان جاھان شاحتى بايلىقتىڭ دا، *مانساپتىڭ دا بۇى، *تىپتى، يىندەيانىڭ سونداى نەلەر جىلان كوز، دوڭگەلەك بوكسەلى سۇلۇلارى دا تەبىرەندىرە المايدى. پاتشا قاسىرەتتىڭ قارا سۇنا تۇنىشعا *جۇرىپ، اقىرى، بار داۋلەتىنە ومىرلەس بولغان اسىق جارىنا ارناپ جەر بەتىندە جوق ەسكەرتكىش تۇرعىزادى. قازىرگە دەيىن دە شەكسىز ساۋلەتمەن كوز سۇرىندىرە اسپان كوككە اسىعا مەنمۇندالاپ تۇرغان، الەمدەگى جەتى كەرەمەتتىڭ بىرىنە اينالغان دەلىدەگى اىگىلى «*تاج-ماحال» قوناق *ۇيىنىڭ جاسالۇ تارىخى بۇل. بالا كەزىندە «قىقار»، كەيىننەن اسقار التايدىڭ «كەر بۇعىسى» اتانغان تالانتتى جازۋشى ورالقان بوكەيەۋتىڭ *ۇندىستاندا جۇرگەن جول ساپارى ۇستىندە جاڭعاى ماحابباتتىڭ وشاعى ەسەپتى «*تاج-ماحالداى» وڭاشا بولمەدە، 49 مۇشەلىندە، جاپا-جالعىز، وقشاۋ كۇيدە دۇنيە سالۋىنىڭ دا قۇددى جازۋشىنىڭ بىردەن ماحابباتقا اينالىپ، شىن *ومىر ساپارىنا ماڭگى جۇرە بارعانىنداي عاجايىپ *بىر قۇپيا شىندىقتىڭ شىمىلدەن توسىن اشا تۇسەتىنى عاجاپ! كەيدە مەنىڭ تازا، اقجارىلقاپ ادەببەت ماحابباتتىڭ بالاماسى بولا الادى عوي دەپ تە ويلايتىن كەزدەرىم بار. زامان بويىۋىن باتتاستىرا جاعىپ ارلەۋدەي

الدامشلىق ادەبىيەتتى عاسىرلار بويىنا اداستىرىپ كەلەدى. شىن ونەر تايىعاتىن بۇلايشا قورلاۋدى جاراتىلىس انا كەشىرە المايدى. مەنشە، ادامنىڭ شىكى سەزىم الەمىن ناق جازۋ عانا جانى بار ادەبىيەت.

دۇنيەنىڭ تۇتقاسى ماحابباتى بارلاردىڭ عانا قولىندا تۇر دەسەك، ءىلايىم، قاتە مەس. جالىنسز ماحاببات تامىزدىق وتى قوزدانباي ءبىر قالعان «وشاق». جان دۇنيەسى جەتىم قۇلىقسىزدان قاشان دا كەرەمەتتەر شىقپايدى. رۇحاني الەمى قوراش ونداي جۇمىر باستى پەندەلەر ومىردە كوپ. نەمىستىڭ ۇلى اقىنى گەتە 74 جاسىندا ءوزى قاتتى اۋىرىپ، ءولسىم قاتەرىنەن قالعان ءبىر جىلدىن سوڭ ۇلىرىك اتتى 19 جاستاعى ءبىر قىزعا عاشىق بولعان. مۇنى ەستىپ كۇللى گەرمانيا دۇرلىگەدى. اقىننىڭ بالاسى مەن كەلىنى دە سول عاشىقتاردىڭ قوسىلۋىنا بىردەي قارسى تۇرادى. ءبىراق سودان-اق قارت بىردەن جاسارىپ، اۋرۇۋىنان دا اقىرىن ايعا باستايدى. اقىرى، جەڭىلىپ، ەلىنە قايتىپ بارا جاتقان جولىندا ول ءوز پەۋەزىيا الەمىنىڭ اسقارلى شىڭى سانالاتىن ءبىر توپ كۇشتى ماحاببات لىرىكالىرىن جازادى. كىەلى ماحابباتتىڭ كۇشىمەن سودان كەيىن دە وشاقتى جىل ءومىر كەشەدى. «فاۋس» سياقتى كەسەك تۋىندىلارنىڭ جالعاسىن جازىپ ۇلگىرەدى. سونداي ءبىر عاشىق شاعىندا ومىردەن ءتۇڭىلىپ، وزىنە قول سالۋدان باسقا امالى دا قالماي بارىپ، ول عۇرلى جان تۇرشىگەرلىك رايىنان تەز قايتقان سول گەتە، بىردە: «مەن ءوزىمدى ءوزىم ءولتىرۋ تۇرالى قاتىگەز دەپ اقبىلعا سىيمىسىز پىيىلدىن باس تارتىپ، ءومىر ءسۇرۋ كەرەك دەپ شەشتىم. بۇل ماقساتتى ەش الاڭسىز جۇزەگە اسىرۋ ءۇشىن ءوزىمنىڭ بارلىق قاسىرەتىمدى جەتكىزە الاتىنداي پەۋەتىكالىق شىعارما جازۋىم كەرەك بولدى» دەپ ايتادى. ۇللاردىڭ ءبارى دە ۇلكەن جۇرەكتى ماحاببات يەلەرى.

ويتكەنى ماحاببات — كىم كورىنگەننىڭ پەشەنەسىنە بۇيرى
بەرمەيتىن، الا- بۇرتقان سەزىمگە، الاپات تۈزىمگە، ەرەن سەنىمگە
تولى قۇدىرەت. ومىردە ماحاببات بوپ تۇپ، ماحاببات بوپ ولەتىن
«عايىپتىڭ قۇسى» — پەرىشتەلەر. وتىزدىڭ ۇستىندە ۇلى اندەر
شمعارعان ەستاي اقىننىڭ ولەر شاعىندا جازعان «قۇشتاسۇ»
دەيتىن انىندەگى «جاس جانىم قارت تانىمدى قىماي وتىر...»
دەگەن سۆزىنىڭ دە ۇمانى سوندىقتان تۇڭغىلىق تەرەڭ.

ادام — اسىل، ادام اسىل ەمەس، ادامنىڭ رۋحى — اسىل،
رۋحى — سەنىمى. سەنىم قايدا جۇرسە، ماحاببات تا سوندا جۇرەدى.
ويمىزدى جانە دالەلدىي تۇسۇمىز قاجەت دەپ تاپساق، تولەگەن
ايبەرگەنوۋنىڭ مىناداي بىر كۈندەلىگىنە ۇنسز جۇگىنىۋگە تۇرا
كەلەدى: «ومىر عاجاپ قوي! مەن ادامداى ناعىز شىن، ادال
سەنىم تۇرالى ايتقىم كەلىپ تۇر.

ادامعا شىن نىقلاسىڭمەن سەنسەڭ، سەنىم ەشقاشان
الداماۋى دا مۇمكىن. مەنىڭ بىر عالم اپامنىڭ ۇزىنىڭ
كۈيەۋىنىڭ ۇلى وتان سوعىسنا اتتارنىدا ونىڭ سوعىستا ولمىي
امان، ون ەكى مۇشەسى تۈگەل قايتاتىندىعىنا سەنەتىندىگىن،
اقىرى، كۈيەۋىنىڭ بەس رەت سوعىسقا تۇسسە دە ەشقانداي
جاراقاتسىز كەلگەندىگىن، شەكسىز بەرىلگەندىكتەن ونىڭ ۇلىمى
تۇرالى ويدىڭ تىپتى ۇز باسنا كەلمەگەندىگى تۇرالى ايتقانى بار.
سەنىمدە، ادام سەنىمىندە قىرۋار قايرات، تىل جەتپەس عالامات
بار. مەنىڭ تۇعان جەرىمنىڭ شالعايلىعىنا، تۇرمىس جاعدايىما،
رەنىش-مۇڭىما قاجىماستان بارىن دە جاپىرا قىراتىپ، اڭساعان
ارمانىما جەتۋىمنىڭ تۈپكى نەگىزىندە دە وسى سەنىم جاتىر عوي
دەيمىن. سەنىم مەن ەڭبەك بىرىكپەسىنىڭ (قوسپاسىنىڭ)
بەرىكتىگىنە تەڭ كەلەر مەتال ەلمەدە جوق».

اقىل ارالاسقان سەزىم — سۇيىسپەنشىلىك. ەسى كەتكەن
سەزىمنى تۇتانعان — ماحاببات. ومىردە تاماشا دوسىنىڭ، بولماسا

كەرەمەت دۇسياننىڭ قۇانىشىنا شىتەي قۇانىپ، قاسىرەتىنە شىتەي قايعىرا بىلمەگەن قانداي دا *بىر جۈرەك - سورلى. سەن، اۋەلى، *وزىڭدى *تۇسىنىڭ، ودان قالا بەردى وزگە بىرەۋدى *تۇسىنىڭ اسا قاجەت. ادامداردىڭ كوبىسى *وزىن تۇسىنىڭ دە *لگىرمەي ومىردەن وزىپ جاتادى. ولايى، *وزىڭدى *تۇسىنىڭ - كۇللى جاراتلىستى، ادام *ومىرىنىڭ ماڭىزىن *تۇسىنىڭ بۇلاق كوزى. قىرىم تاتارلارنا *مۇساللايلا اسباب حان بولپ تۇرغان كەز. *الحالا تولايق بالاسى حاننىڭ وزىنە تارتىپ تۇعان باتىر اتانادى. *الحالا بىردە ورس ەلىن شاۋىپ قايتادى دا وسىنىڭ قۇرمەتىنە بولا بۇل ەلدە *ۇلان - اسىر توي باستالادى. نەلەر بەك پەن مىرزالاردىڭ الدىندا حان: *ۇلىنا العىس ايتا تىلەگەن تىلەگىڭدى ورىندايمىن دەپ بۇيىمتاي وتىنەدى. بالاسى حاننىڭ *وز عاشىعىن سۇرايدى. *ۇنىسىز قالادى حان. «تويدان سوك الاسىڭ» دەپ *بىر بوگەلەدى.

تەگىندە حاننىڭ *ۇش *جۇزايەلى بولعان. قايراتى قايتپاعان حاندى *بارى سۇيەدى. حان تەك بىرەۋىن سۇيەتىن ەدى: دىنەپر دالاسىندا قولدى بولعان *بىر ورس - كازاك قىزىن عانا. و، كەراعار دۇنيە - اي دەسەڭشى! *ۇلى سونى سۇراپ تۇرغان جوق پا؟! باسقا بارلىق ايەلىمدى ال دەگەنىنە دە بالاسى كونه قويمايدى. وزگە دەن گورى *وزىن ارتىق سۇيەتىن حان بالاسى ونى *ولتىرۋ تالابىن قويادى. قايعىدان قاپا بولعان حان دا امالسىز وسىعان توقتايدى. قارت قىران ەڭ سوڭعى مارتە عاشىعىن قۇشاعىنا قىسا قومايىلانا *سۇيىپ قوشتاسىپ، تاۋدان تەڭىزگە، استىڭعى جاقتاعى شۇلى كوك تولقىنعا لاقتىرادى. سوسىن، باۋىرىن قارا تاۋعا توسەپ *ۇزاق جاتادى قارت. اكەلى - بالالى ەكەۋى *تۇنىڭ *بىر ۋاعى بولغاندا قايتادى جاعادان. قۇر سۇلدەرى عانا بىلەسىپ كەلە جاتقاندىن سەزىپ كەرى بۇرىلادى حان. ەندى وعان *ومىردىڭ *سانى دە، *مانى دە جوق ەدى. «اتامىڭ، بايلىعىڭ بار

عوي، اتا...»، «بارى دە سول قىزدىڭ بىر سۇيۇنە تەڭ ەمەس،
ۈلىم. بايلىق، اتاق — ۈلى زات، جالعىز تىرى نارسە — ايەلدىڭ
ماحابباتى...» وسىنى ايتىپ حان دا شىڭىراۋدان قۇلاپ جۈرە
بەرەدى. ەالحالا تولايق بالاسى تۇن جامىلىپ سارايغا قايتادى.
قىرىمدا اكەسىنىڭ ورنىنا حان بولادى. ۈلىنىڭ جالعان زاۋىعى
حاندى سولايشا مەرت ەتتى. بارىنەن دە مۇمكىنسىز، كۈكەيگە
قونىمىسىزى — ونىڭ اكە ماحابباتىن سۇرايتىنى. ونىڭ
وپاسىزدىعى سونشا، ماحابباتىن جەرلەۋگە قارتتى ماجبۇرلەۋى.
قايسار حاننىڭ وسال تۇسى دا سول ەدى، شورت كەتتى. كۇيرەي
قۇلادى. داڭعازا داڭققا مەيلىنشە ماستانىپ العان يمانسىزدىڭ
بۇلغۇرلى وسپادارلىعى ورس — كازاك قىزىن ۈلىمگە قىدى. سايىپ
كەلگەندە، مۇنىڭ استارىندا قىزىل كوز قىزعانىش تا، مۇددە
باقتالاستىعى دا بار ەدى، حان بالاسى ماحاببات ۇشىن ەمەس،
سول ۇشىن عانا قاتىگەزدە وجار مىنەز كورسەتتى. ماحابباتتا
كەك بولمايتىنى، وعان ەش زورلىقتىڭ جۇرمەيتىنى، اقىرى،
ۈلكەن جۈرەكتى ەسىل قارت ەلىگىمەن دالەل تاپتى. ەلسىز عام
بەيشارا ەالحالا ۋاقتىتىڭ جەلىمەن كەتىپ، ماحابباتتىڭ
وسكەلەڭ رۋحىنا «تىرى» كەزىندە — اق تۇنشەيپ ۈلدى دە
بەلگىسىز بىرەۋ كۇيىندە قالىپ قويدى. قىزدىڭ ماحابباتى،
جۈيەدەن، قارتتىڭ تاتتى دە بەيمازا ساعىنىشى سان كۈكرەككە
شىم — شىمداپ ەسىڭىپ، تاريختار بويىنا اسىل اڭىز بوپ تاراپ
كەتتى.

بىزدىڭ جىل سانائۇمىزدان بىلگەرى، ستسىليانىڭ
اگراگانت قالاسىندا ۈمىر سۇرگەن ماشھۇر شىپاگەر، ايگىلى
«تابىعات تۋالى» اتتى داستاننىڭ اۋتورى ەمپەدۈكلدىڭ سوزىمەن
ايتقاندا، تابىعات بارلىق نارسەگە اقبل بەرگەن. حايۋاناتلاردا عانا
ەمەس، وسىمدىكتەردە دە اقبل بار؛ ونىڭ تۈيسىگىنشە، قۇداي
التاۋ، ولار؛ وت، سۇ، اۋا، توپىراق، وشپەندىلىك پەن ماحاببات.

مۇنىڭ الدىڭغى تورتەۋىنىڭ ۋە دام - تۈزى شەكتى ، سوغىسى ەكەۋى
- ماڭغى . بۇل بەرىسى ۋە ابۇناسىر ۋە ال فارابىدىڭ : ادام - جاندى
دۇنيەنىڭ تەڭدەسى جوق تۇنىدىسى : ونىڭ ەسى مەن ەلەسىنىڭ
ساپالى ۋە ارى ناتىجەلى بولۇۋى ۋەزىنىڭ دۇرىسى تۇپسىكتەنە الۇنا
بايلانىستى دەيتىن مول پسيحولوگىيالىق تولعامدارىمەن ،
سونداي - اق ، ابابىدىڭ : «ۋەلسە ۋەلەر تابىعات ، ادام ۋەلمەس» دەپ
كەلەتىن جان مەن ۋە تانىنىڭ ارالىق بايلانىسى ت . ب . جايلى
شەرتلىگەن پسيحولوگىيالىق ، فيلوسوفىيالىق وي - كۈيلەرىمەن
ۋەلى دە جاڭغار ، ساباقتاسا بەرەدى . سول ۋەشەن دە ۋەسىز ۋەرقانداي
تىرشىلىك ۋەغىمىمەن سالىستىرىڭىز مەيلى ، ماحابباتنىڭ
سەزىمى بىلىك ، جولى نازىك .

ۋەپانى جالغان ماعىناسىنداى ۋەمىر - اقيقات ەمەس ، ۋەلىم
- اقيقات . ۋەلىم دەمەكشى ، ۋەل قاي ۋەبىر ماحابباتتى جۈرەكتىڭ
مىندەتتى تۈردە قاعىپ كىرۋەگە كەرەك بەيماعلۇم ەكىنىشى ۋەبىر
دۇنيەگە نۇر قاپتاعان ماڭگىلىك ۋەمىردىڭ سىرلى ۋەبىر التىن
قاقپاسى . قايسى ۋەبىر جۈرەك تە ۋەلىم اتتى اقيقاتتان تەڭ
«يىگىلىكتەنۋەگە» قاقىلى . زاتتىق جاقىتاعى باي - كەدەيلىك
پارقىنىڭ ، لاۋازىمنىڭ ، جاسىنىڭ ۋەلكەن - كىشىلىگىنىڭ
ەسكەرلىمەيتىنى سونشالىق ، ۋەلىم الدىندا بارلىق ادام تەڭ .
ۋەبىراق سەزىم الدىندا بارلىق ادام تەڭ ەمەس . تازا سەزىم
ۋەسوزىنىڭ سۇلۇلۇقتى سەزىنۋىدىڭ ، سونى ۋەتۇپسىنىۋىدىڭ
بىرىكپەسىنەن تۇراتىننەن ەسكەرەر ۋەقىت جەتتى دەسەك ، وندا -
بۇل تازالىقتى ەندىگارى بولماشى ۋەلازىتقا قىۋ ، سۇيق ۋەجۈرىستىڭ
قۇربانىنا بەرۋ قىمباتىمىزدى ۋەوزقولىمىزبەن ارزان جاساۋشىلىق .
ۋەبىز ايتپاقشى سەزىم پاراسات يەسىنىڭ عانا مەنىشىگەنە
قالدىرىلماقشى . ۋەلاي بولسا ازات يدەيا دا ، وزات اقىل - سانا دا ادام
سەزىمىنىڭ تۇنىدىسى ، وندا دا ۋەزدىكسىز ۋەوسۇ ۋەستىندەگى سەزىم
بولسا .

ماخاببات قۇددى جۈرەك سىياقتى جالعىز. ءىپىتى، ءىز
 مۇقتاج تالانت عۇمىرىندا نەشە مارتە عاشىقتىق حالىن كەشۋى
 ابدەن. ءىراق قالاي تۇسىنسەڭىز دە ماخاببات بىرەۋ، قۇددى ەكى
 كەلمەيتىن ءومىردىڭ وزىندەي. عاشىقتىق پەن ماخابباتتىڭ
 ءىلىپ بولماستاي جىمداسىپ بىتكەن ارا جىگى دە وسىندا.
 ادامزات بالاسى ءار تىلدە سويلەسەدى دەسەك تە
 ماخابباتتىڭ ءىلى — ءۇنس، جالعىز ءىل، كەرەك دەسەڭىز
 وندا ۇلت ارا ايرىما، شەكارا دا بولماق مەس ءارى ول استە
 تاپتىق ءتۇس بزدەۋگە كەلمەيتىن جۈرەك قالاۋى.
 ادام — ماڭگىلىك مەس، ادامنىڭ ماخابباتى — ماڭگىلىك.
 ادام سەزىمى كوبىندە اينىعش. اينىعش سەزىم عانا ماخابباتقا ور
 قازۋعا قايلاسىن سايلاپ تۇرۋعا قاشان دا دايىن. ماخابباتتا،
 سەرگەي ەسەنىڭ قاراعاندا بىنسرافۋسكايا تىم تۇراقتى ءارى ول
 ەسەنىندى اقساپ الدى. ءىراق سەرگەي ءۇمىتى ءىتىپ،
 كۇدىكتەن ۇرەيلەنگەندە ماخابباتتىڭ ورنىنا ءتۇسىپ ءولۋدى نامىس
 كوردى دە، كەرىسەنشە، تەك ماخابباتتىڭ شارىقتاۋ نۇكتەسىندە
 قالىپ قويۋدى عانا ابىروي سانادى. سەرگەيدە سونداي ءىز
 ەرجۈرەك بولماسا، ول ءسويتىپ قايسار ولمەن ولمەسە،
 ۇلىلىعنا دا سىن ەدى. ولايى، ءىسى مەن جاسامپازدىعى
 سايكەسكەن — اقىن. ءسوز جۈرەكتەن شىمىرلاپ شىقسا، تابىعى
 ءارى تۇنىق. جالعان ءسوز جانىڭدى قىتىقتامايدى، حالقىنىڭ
 جۈرەگىنە سۋ سەپپەيدى... الايدا بۇل مىسال دا ماخابباتتىڭ
 ءتاتتى ازىپقا تولى كوپ قىرىنىڭ ءىزى عانا. ءيا،
 بىنسرافۋسكايا داڭعازا تىرلىكتەن تىم — تىم السىقا كەتتى.
 «ولمەگەنگە ءولى بالىق جولعار» ەدى، تۈسەك جاڭعىرتار ەدى،
 ءىراق قايدان؟! ونىڭ كوز الدىندا وسىنشاما ادال ازىپتان
 ارىلۋدىڭ ءىز عانا شىعار جولى كولىپ تۇرعان. ول تەك قانا
 ومىردەن وزۋ، ءولۋ. ءولۋ — بىنسرافۋسكايانىڭ عانا قولىنان كەلەر